

Så hanterar du ditt avfall

från torrtoa, mulltoa och urinseparerande toalett

Du kan själv ta hand om avfallet från till exempel torrtoa, mulltoa eller urinseparerande toaletter. Men det är några saker du måste tänka på för att inte smittämnen ska komma ut i naturen eller vara en fara för människors hälsa.

Om du vill installera en torrtoa, mulltoa eller urinseparerande toalett behöver du först söka tillstånd hos Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen. I tillståndet skrivs det villkor för hur du ska ta hand om avfallet själv.

Avföring (fekalier) och urin innehåller smittämnen. För att minimera smittrisker är det därför viktigt att behandla fekalier och urin (latrin) innan det kommer ut i naturen. Det vanligaste är att kompostera genom långtidslagring, men det går även att varmkompostera materialet.

När du komposterar eller sprider kompost ska du alltid göra det på ett sådant sätt att det inte finns någon fara för människors hälsa.

Kompostering av fekalier eller latrin

Långtidslagring

Vid långtidslagring ska komposten lagras i två år innan du använder materialet i till exempel trädgårdsodlingar. Även om avföringen ser ut som jord innan dess kan det finnas smittämnen kvar.

Så sköter du latrinkomposten vid långtidslagring

För att det ska bli enklare att hantera tömningen av latrinkärlet till kompostbehållaren kan du förbereda genom att lägga ett lager torvströ i botten på latrinkärlet. Med jämna mellanrum strör du sedan torvströ i latrinkärlet för att varva avföring och urin med torvströ.

När du ska starta komposteringen i en kompostbehållare lägger du rikligt med torvströ i botten. Varje gång du har tömt latrinkärlet i komposten lägger du på torvströ så att komposten inte blir för blöt. Se bara till att den inte heller

blir för torr. Över ytan sprider du sedan vanlig trädgårdskalk för att minska besvär med lukt och flugor.

När du har fyllt komposten till ungefär två tredjedelar ska du inte tillföra mer fekalier, latrin eller torvströ. Behållaren ska sedan stå orörd i minst två år för att smittämnen ska få tid att brytas ned.

Under tiden tar du den andra behållaren i bruk. Du har nu påbörjat en växelvis användning i intervaller om två år.

Efter cirka två år är slutprodukten i den första kompostbehållaren färdig att användas. För att tömma

behållaren kan du sprida innehållet på till exempel blomrabatten.

Varmkompostering

Varmkompostering innebär att materialet som komposteras har en temperatur på minst 50°C under en veckas tid i komposten. Materialet ska röras om minst tre gånger för att allt ska bli tillräckligt varmt.

Det är viktigt att fekalerna eller latrinerna blandas med exempelvis köksavfall och att blandningen får rätt struktur. Det är också viktigt att kompostbehållaren är väl isolerad och att mängden som behandlas är tillräckligt stor för att temperaturen ska kunna bli över 50°C. Om temperaturen inte har uppnått minst 50°C under en vecka är det istället tal om långtidslagring.

Efter en veckas varmkompostering ska avfallet lagras i minst sex månader innan behållaren töms. Inga nya fekalier får tillföras under denna period. Ytterligare sex månaders efterkompostering rekommenderas för att vara helt säkra på att smittrisken är minimerad.

Så sprider du din latrinkompost

Marken där du sprider komposten ska ha ett så pass tjockt jordlager och växtlighet att den kan ta hand om latrinerna. Vid spridning av komposterade fekalier behöver du en yta på minst 10 m² per person och år vid permanentboende. För att sprida komposterad latrin behöver du en yta på 40-50 m² per person och år.

Vid spridning ska komposten myllas ned för att minska risken för att människor och djur kommer i kontakt med materialet. Om du använder fekalier eller latrin för gödsling av grönsaker som är i kontakt med jorden och äts råa, som sallad, rekommenderas minst två växtsäsonger mellan spridning och skörd.

I övriga fall, som till exempel bärbuskar eller majs och potatis som tillagas, rekommenderas minst en växtsäsong mellan spridning och skörd. För blommor och annat som inte ska ätas kan tiden mellan spridning och skörd vara kortare. Spridning ska inte ske inom 25 meter från närmaste vattentäkt.

Beskrivning av kompostbehållare

Komposten ska vara väl ventilerad, ha en tät botten och ett tätt lock så att inte vätska läcker ut och förorenar mark eller grundvatten. Skadedjur ochflugor ska inte heller kunna ta sig in.

För att komposten ska kunna komma upp till minst 50°C ska den vara väl isolerad med minst 50 millimeter cellplast eller liknande. Den ska också tillföras tillräckligt med substrat.

Det är bra om komposten har två fack för växelvis användning, alternativt två behållare. Volymen per behållare behöver vara minst 0,5 m³.

Kompostbehållaren ska placeras på lämpligt avstånd från vattentäkt och från angränsande fastighet, gärna skyddad från insyn.

Så tar du hand om urin

Minsta ytan för att sprida urin på är 40-50 m² per person och år vid permanentboende. Urinen ska samlas upp i tätta, åldersbeständiga behållare som tål högt pH. Urinen ska spädas med åtta gånger vatten och bara spridas under växtsäsongen april-oktober på växande gröda.

Det är viktigt att det finns lagringskapacitet för resten av året.

Urinen får inte spridas i direkt närhet av vattentäkter, sjöar, hav eller vattendrag. Vid gödsling av livsmedel ska det gå minst en månad mellan spridning och skörd. För att minimera lukt och avdunstning av näringsämnen bör urinen myllas eller vattnas ner så snart den spridits. Den bör inte heller spridas dagtid under varma och soliga dagar juni-augusti.